

SLOVESA

URČITÉ TVARY SLOVESNÉ

ПРÍTOMNÝ ČAS

- vyjadřuje se časovanými slovesnými tvary. V ruštině rozlišujeme **dvojí časování**

1. časování

infinitiv		делать	писать	нести	
Jednotné číslo	1. os.	я	де'ла-ю	пи'ш-у	нес-у'
	2. os.	ты	де'ла-ешь	пи'ш-ешь	нес-ёшь
	3. os.	он, она, оно	де'ла-ет	пи'ш-ет	нес-ёт
Množné číslo	1. os.	мы	де'ла-ем	пи'ш-ем	нес-ём
	2. os.	вы	де'ла-ете	пи'ш-ете	нес-ёте
	3. os.	они	де'ла-ют	пи'ш-ут	нес-ут

- pro toto časování je charakteristické „-e-“ (-ешь, -ет, -ем, -ете) ve všech osobách kromě 1. jednotného čísla a 3. množného čísla.
- Je pro něj také charakteristické „-ут“ „-ют“ ve 3. osobě množného čísla
- dochází-li ke **změně kmenové souhlásky**, v 1. časování se mění ve všech osobách, s několika výjimkami (*писать* > пишу, пишешь, пишет, пишем, пишете, пишут)
- koncovky „y“ „yt“ se používají po tvrdé souhlásce (*иду, несy, беру*) a po šeplovkách (*пишу, плачу. Они важyт*)
- v ostatních případech jsou koncovky „-ю“ „-ют“ (*я делаю, они критикуют*)

2. časování

infinitiv			говорить	носить
Jednotné číslo	1. os.	я	говор-ю'	нош-у'
	2. os.	ты	говор-и'шь	но'с-ишь
	3. os.	он, она, оно	говор-и'т	но'с-ит
Množné číslo	1. os.	мы	говор-и'м	но'с-им
	2. os.	вы	говор-и'те	но'с-ите
	3. os.	они	говор-я'т	но'с-ят

- pro toto časování je charakteristické „-и-“ (-ишь, -ит, -им, -ите) ve všech osobách kromě 1. os. jednotného čísla a 3. osoby množného čísla
- je pro něj také charakteristické „-ат“ „-ят“ ve 3. osobě množného čísla
- dochází-li ke změně kmenové souhlásky, dochází k němu ve 2. časování pouze v 1. osobě jednotného čísla (*носить* > *ношу, носишь, носит, носим, носите, носят*)
- v tomto časování se koncovky „-у“ „-ат“ vyskytují pouze po souhláskách „ж“ „ш“ „ч“ „щ“, u sloves se změnou kmenové souhlásky jen v 1. osobě jednotného čísla (*я хожу* > *они ходят, я ношу* > *они носят*), u sloves bez změny kmenové souhlásky v 1. osobě jednotného čísla a 3. osobě množného čísla (*я кричу, они кричат, я решу, они решат*)
- slovesa zakončená na „-чь“ patří k 1. časování, ale v 1. osobě jednotného čísla a ve 3. osobě množného čísla zůstává nezměněná souhlásky „г“ nebo „к“ (*мочь* > *могу, можешь, может, можем, можете, могут / печь* > *пеку, печёшь, печёт, печём, печёте, пекут*)
- při časování zvratných sloves je po samohláске zvratná částice „-сь“ (*я учусь, вы учитесь*) a po souhláске „-ся“ (*ты учишься, он учится, мы учимся, они учатся*)

BUDOUCÍ ČAS

– od **sloves nedokonavých** se budoucí čas tvoří spojením tvarů slovesa „**быть**“ + **infinitiv**

osoba	Jednotné číslo	Množné číslo
1	<i>Я буду писать.</i>	<i>Мы будем писать</i>
2	<i>Ты будешь писать.</i>	<i>Вы будете писать</i>
3	<i>Он (она, оно) будет писать.</i>	<i>Они будут писать.</i>

– u **sloves dokonavých** mají význam budoucího času tvary **пřítomné**: *я принесу, они сделают, мы придём*

cvičení

1. Odjíždím do Prahy až v pátek, ale můj muž odjíždí už ve středu.

В Прагу я _____ в пятницу, но мой муж _____ уже в среду.
(2x уезжать)

2. Maminko, máš ještě ráda tatínka?

Мама, ты всё ещё _____ папу? (любить)

3. M

4. Bože můj, ty pořád něco ztrácíš!

Боже мой, ты всё время что-нибудь _____ (терять)

5. Už zase hrajete na počítači?!

Вы опять _____ на компьютере? (играть)

6. Sním o Vánocích bílých.

Я _____ о Рождестве на снегу. (мечтать)

7. Zahrajeme si karty?

Мы _____ в карты? (сыграть)

8. Nekřič tak, já tě slyším, jenom tě nechápu.

Некричи, я тебя _____, но не _____ тебя (слышать, понимать)

9. Už zase se červenám, neříkej takové hlouposti.

Я опять _____, таких глупостей не говори. (краснеть)

10. Popřemýšlíš o tom?

Ты _____ об этом? (подумать)

11. Maminka pracuje jako prodavačka.

Мама _____ продавщицей. (работать)

12. Oni obědvají doma všichni spolu.

Они _____ дома все вместе. (обедать)

13. Posloucháš rock nebo country?

Ты _____ рок или кантри? (слушать)

14. Oblečeme vám ty kalhoty, pane.

Мы _____ вам эти брюки, господин. (надеть)

15. Každý týden si kupuji nový briliantový šperk. Miluji brilianty.

Каждую неделю я _____ новую бриллиантовую драгоценность. (покупать)

16. Nevíš, co jí dá Petr k narozeninám?

Ты не _____, что ей Пётр _____ ко дню рождения? (знать, подарить)